ունենալու է Քաղաքական ժողովին պէս ամենակարեւոր Մարմնոյ մը պաշտօնին կոչել՝ Ազգին մէջ իրենց բարոյական նկարագրովը, մտաւորական բարձր զարգացումովը, համբաւոյն և հեղինակութեամբն հանրածանօթ վստահելի անձնաւորութիւններ, մարդիկ որոնք գոնէ Ազգին խնայեն, իրենց կարգապահութեամբ և կենցաղագիտութեամբ յաչս պետութեան և օտարաց, ծիծաղելի դառնալու սարկացումը։

⁂ Եւ որովհետեւ ամէն բան մէկ օրէն միւսը բարեկարգել անկարելի է, ու նկատելով որ ներկայիս մէջ ունեցածովնիս պարտաւոր ենք գոհանալ, լաւագոյնն ունենալու յոյսով, հարկ անհրաժեշտ է պաշտօնի վրայ գտնուող անձերուն սորվեցնել կենցաղագիտական անյեղլի կանոններ, ըլլա՛ն անոնք Պատրիարք, Վարչութեան անդամ, ևն.։

Ասոնցմէ իւրաքանչիւրը պէտք է միանգամ ընդմիշտ ըմբռնէ թէ՝ քաղաքակիրթ ցեղի մը հռչակն ունեցող Հայ ժողովուրդին ներկայացուցիչն է ինքը, ուստի և չի կրնար, առանց ամենածանր պատասխանատուութեանց ենթարկուելու, Ազգը ծիծաղելի դարձնել յաչս պետութեան և օտարաց։

Ահա ճիշդ այս տեսակէտներով է որ Պատրիարքարանը պարտաւոր է, առանց յապաղման, պատրաստել ներքին և արտաքին յարաբերութեանց խնամեալ բրօթօքօլ մը, ուր պէտք է ճշդուին, եւրոպական նորագոյն ըմբռնումներու համաձայն, մեր Ազգին գերագոյն ներկայացուցիչներուն վարուելակերպի պայմանները։

Ցաւալի բան է որ այսօրինակ փափուկ աշխատութիւն մը մասնագէտներու միայն կրնայ յանձնուիլ։

Այս խնդիրը մասնաւոր ուշադրութեան կ'յանձնենք Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովին, Վարչութեան և նորընտիր Պատրիարքին։

Աղեքսանդրիա. ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՄԵԾ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՄԷՋ

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Հոկտ.

Մեծ Յոբելեանը հոս եւս կատարուեցաւ պատշաճ հանդիսաւորութեամբ. Հոգեւոր Հովուին նախագահութեամբ կարգադիր մասնախումբ մը կազմուած էր որ ցրուած էր հրաւիրագրեր Հայերէն եւ Գերմաներէն. Կիր. առաւօտ որոշեալ ժամուն հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցուելով Ս. Փրկիչ նորահաստատ մատրան մէջ, հոգեհանգստեան պաշտօն եւս կատարուեցաւ. Իսկ երեկոյին Գաֆէ Զիլլէրի ընդարձակ սրահներուն մէջ տեղի ունեցաւ երեկոյթն ի ներկայութեան գաղութիս մեծամասնութեան. ժամը 8½ին, Տ. Ֆէսլեան Հայր հանդէսը բացուած հռչակելով, պարզեց օրուան տօնին կարեւորութիւնն եւ գրոց գիւտի ու տպագրութեան մեր մէջ մուտքերուն հակիրճ պատմականն ընելէ յետոյ, օրհնեց Ս. Սահակայ եւ Ս. Մեսրոպայ յիշատակը, ու վերջացուց իր բանախօսութիւնը Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ձօնեալ մաղթանքներով, որոյ յաջորդեց կայսերական քայլերգը, ներկայից յոտնկայս ունկնդրութեամբ. Յետոյ յաջորդաբար խօսեցան Մխիթարեան ներկայ երեք Հայրերէն Ներսէս Ակինեան եւ Յովսէփ Տէր Մարգարեան Վրդ.ները, որոնցմէ մանաւանդ Հ. Յովսէփի բանախօսութիւնը մեծ հաճոյքով ունկնդրուելով ջերմապէս ծափահարուեցաւ. Ի դէպ է յիշել որ Մխիթարեան Վիեննական Հարց մասնակցութիւնը համերաշխութեան քաղցր տպաւորութիւն մը թողուց ներկայից վրայ. Բանախօսութիւնք կ'ընդմիջուէին Ազգ. երգերով եւ դաշնակի ու մանտօլինի ընկերակցութեամբ, զորս կ'ածէին Տեարք Մելքիսեդեան, Հիւսէյինեան եւ Թիֆլիզցի համալսարանական մը. Երիտասարդական աւիւնով եւ ազգասիրական եռանդեամբ բանախօսեց իրաւաբանական Տոքթ. եւ փիլիսոփայութեան ճիւղին հետեւող Պ. Բ. Կիւլպէնկեան՝ շեշտելով գրականութեան հետ իբր ազատ քաղաքացի եւ իրաւանց տէր ապրելու մասին ջանադիր ըլլալու պէտքը. Խօսեցաւ նաեւ Պ. Գ. Իւթիւճեան, որ Գրին եւ Տպագրութեան կարեւորութիւնը շեշտեց, գնահատեց անոնց հեղինակներուն գործն եւ գովեց Վիեննահայն ալ որ մասնակցելով Մեծ Զանգուածին հանդէսներուն, իր գոյութիւնը զգացուցած էր, կատարելով նաեւ իր պարտականութիւնը. Խիստ հաճելի փայլ մը տուին հանդէսին Պ. Յ. Աբրահամեանի եւ Օր. Արաքսի Ճամպազեանի արտասանած ոտանաւորները. Առաջինը, 10 տարեկան, Հայ լեզուին վրայ արտասանութիւն մ'ըրաւ, իսկ Օր. Արաքսիի ոտանաւորն էր հետեւեալը. Օրիորդը 8 տարեկան էր, սակայն լաւ առոգանութեամբ արտասանեց.

«Որքա՜ն [illegible], որքա՜ն [illegible], [illegible]
[illegible] Հայութեան,
Տօնեն այսօր մեծ հանդէսէն [illegible] տառերու
Յոբելեան.
Անմահ [illegible] [illegible] [illegible], ո՛վ հայրք Մես-
րոպ եւ Սահակ,
Որք կանգնեցայք մեր մայր լեզուին [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].
Ձեր տառերն [illegible] [illegible], լեզուն [illegible]
[illegible],
Մեր մանկական [illegible] [illegible] օրհնեն
[illegible] [illegible].
Ես հայ [illegible], հայ ծնած եմ, [illegible]
հայ [illegible] ([illegible]),
Լեզուս եւ Ազգս [illegible] [illegible], [illegible] եւ
[illegible] հայ [illegible]»

Սիրուն փոքրիկն անվերջ ծափահարութեանց մէջ վերջացուց իր ոտանաւորը, որմէ յետոյ Կարգադիր Մասնախումբը պարզելով օրուան տօնին, Հայրապետական հրամանաւ բացուած դպրոցական ֆոնտի մասնակցութեան պարտականութիւնը, ձեռնարկեց հանգանակութեան. Ներկայք սիրայօժար մասնակցեցան սոյն նուիրական գործին, որմէ եւ պիւֆէէն զուտ հասոյթ եղած է 454 զուրօն, որ ուղարկուած է առ Վեհ. Հայրապետն նպատակին գործածուելու, սակայն մասնախումբը պիտի շարունակէ իր հանգանակութիւնը, բացակայ ազգայնոց եւս դիմելով եւ մինչեւ յառաջիկայ Նոր տարի արդիւնքը պիտի ուղարկէ պատկանելւոյն. Հանգանակութենէն յետոյ, հանդէսին գրական մասը վերջացած ըլլալով՝ Մխիթարեան Հարք հրաժեշտ առնելով Տ. Ֆէսլեան Հօրմէն, մեկնեցան լաւ տպաւորութեան ներքեւ, որուն յաջորդեցին պարերը, տեւելով մինչեւ ժամը 2. Կ'լսենք թէ մասնախումբն ի դիմաց տեղւոյս Հայ գաղութին, շնորհաւորական հեռագրեր ուղարկած է առ Ն. Ս. Օծութիւն Վեհ. Կաթողիկոսն, ինչպէս նաեւ Վիեննական եւ Վենետիկեան Մխիթարեան Աբբահարց, իբր սատար հաստատութեանց Հայ գրականութեան. Պատշաճ դատուած է նաեւ հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնել Օսմ. կառավարութեան ներքին գործոց նախարարին, Պոլսոյ մէջ սոյն հանդէսն անձամբ պատուած ըլլալուն եւ իր նպաստաւոր բանախօսութեան առթիւ. Խնդրուած է Ն. Վսեմութենէն որ այլ եւս ժամանակն եկած նկատուի խօսքէ գործքի անցնելու կենսական խնդրոց նկատմամբ. Գնահատութեան արժանի էր Վիեննայի նորածիլ Ազգ. կազմակերպութեան ոգեւորեալ եռանդը, իր մասնակցութիւնն եւս բերելուն օրուան տօնին. Թէեւ թուով խիստ դոյզն, սակայն զգացմամբ իբր մի հեռաւոր մասնիկն ընդհանուր զանգուածին, ջանացած էին մեծ ոգեւորութեամբ փայլ մը տալ կատարուելիք հանդիսութեանց, շահելով լաւ անուն մը գաղթականութեանց տխուր շարքին մէջ.

Օր առաջ տեղւոյս Հոգեւոր Հօր կողմէ՝ առ Գեր. Աբբահայրն եղած մասնաւոր հրաւիրանօք, իբր ներկայացուցիչ տեղւոյս Մխիթարեան Միաբանութեան, ուղարկուած էին վերոյիշեալ երեք վարդապետները, մասնակցելու սոյն գրական հանդէսին.

ԳՐ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԷ Ի՞ՆՉ Կ'ՊԱՏՄԵՆ ԹՈՒՐՔ ԳԵՐԻՆԵՐԸ

Հետզհետէ վերադարձող օսմ. գերիները, ինչպէս յայտնի է, Թուզլայի մաքրանոցը կ'տարուին, ուր քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելէ և հականեխումներ կատարուելէ ետքը, կա՛մ իրենց երկիրները կ'ղրկուին և կամ իրենց վաշտերը. Ասոնցմէ Զանդըրիի Ա. զօրագունդին Րէտիֆներու Գ. վաշտէն զինուոր մը՝ Մուսթաֆա պին Հասան օրագրողի մը սա տեղեկութիւնները տուաւ իրենց երկարատեւ գերութեանը մասին.

«Պատերազմ հրատարակուած օրը Կ. Պոլսէն Չէրքէզքէօյ գացինք կառախումբով, ուրկէ հետիոտն ճամբայ ելանք և երկու օրէն Վիզէ հասանք. Տակաւին հանգիստ չառած, Հոկտ. 18ին Վիզէի Բօյրալը գիւղին մէջ ճակատամարտի մը բռնուեցանք Պուլկարներուն հետ։ Առաջին օրն առատ ռազմանիւթ և պաշար ունէինք, որով անընդհատ գնդակ արձակած էինք. գիշերն ալ հարկադրուեցանք կռուելու և այսպէս շարունակեցինք երկու օր։ Ուրբաթ կէսօրէն ետքը վիրաւորուեցայ. այն միջոցին նահանջի հրաման տրուած էր, բայց Պուլկարները մեր գտնուած տեղը պաշարած էին, որով ակամայ գերի ինկանք. Երբ ազդրիս մէջ մխուած գնդակին ցաւէն կ'հեծէի, պուլկար զինուոր մը գիս վերցուց և դէպ ի Եար Հիսար ճամբայ հանեց. Ինծի պէս շատ մը վիրաւորներու հետ Բունար Հիսար գացինք. Իսլամները գաղթած ըլլալով ժողովուրդը միայն Յոյներէ ու Պուլ-